

ЄДКІ 2026

Навчальний посібник містить систематизований матеріал з усіх тринадцяти правничих дисциплін, включених у програму єдиного державного кваліфікаційного іспиту (ЄДКІ) з права. Посібник є ефективним додатковим засобом для успішної підготовки до ЄДКІ в умовах щільного навчального графіку студентів, містить коеле доступи викла матеріалу, посилання на витяги з актуального законодавства та інші корисні джерела для підготовки. Крім того, на основі програми ЄДКІ, були розроблені приклади завдань до іспиту для самоперевірки та ознайомлення з особливим форматом цих завдань. Авторський колектив посібника - провідні викладачі юридичного Факультету Львівського оціного нівесту мені Івана Франка.

Посібник буде корисним, перш за все, для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти, що навчаються за спеціальностями «Право» та «Міжнародне право».

**ВЕРЕС І.Я., ДУБАС В.В., ЛАСЬКО І.М., ЛИСИК В.М., МИКІЄВИЧ М.М.,
ПІХ Ю.Т., УТКО-МАСЛЯНИК Ю.М., ХЛІБОРОБ Н.Є.,
ЧОРНЕНЬКИЙ В.І., ШУП'ЯНА М.Ю.**

**за загальною редакцією
проф. Бурдіна В.М.**

ЄДКІ 2026

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

**ЄДИНИЙ ДЕРЖАВНИЙ КВАЛІФІКАЦІЙНИЙ ІСПИТ
за спеціальностями
«Право» та «Міжнародне право»**

Рецензенти:

Белов Д. М. – професор, доктор юридичних наук, професор кафедри конституційного права та порівняльного правознавства ДВНЗ «Ужгородський національний університет»;

Подорожна Т. С. – професор, доктор юридичних наук, професорка кафедри теорії держави і права Львівського торговельно-економічного університету.

Увага! Всі права захищено. Цей навчальний посібник, включаючи, але не обмежуючись, текст, ілюстрації, графічні елементи та будь-які інші матеріали, є об'єктом авторського права. Відповідно до чинного законодавства про авторське право та суміжні права, будь-яке несанкціоноване використання матеріалів цього навчального посібника (зокрема, але не виключно, копіювання, розповсюдження, використання в комерційних цілях, компонування в електронні формати, включення до інших творів тощо), окрім як в особистих, навчальних, освітніх цілях, категорично заборонено.

Є34

ЄДКІ 2026 : навч. посібник / Верес І.Я., Дубас В.В., Ласько І.М. та ін.; за заг. редакцією Бурдіна В.М. – Львів : ПрАТ «Артсервіс», 2026. – 536 с.
ISBN 978-617-8719-05-0

Навчальний посібник містить систематизований матеріал з усіх тринадцяти правничих дисциплін, включених у програму єдиного державного кваліфікаційного іспиту (ЄДКІ) з права. Посібник є ефективним додатковим засобом для успішної підготовки до ЄДКІ в умовах щільного навчального графіку студентів, містить концентрований, але доступний виклад матеріалу, посилання на витяги з актуального законодавства та інші корисні джерела для підготовки. Крім того, на основі програми ЄДКІ, були розроблені приклади завдань до іспиту для самоперевірки та ознайомлення з особливим форматом цих завдань. Авторський колектив посібника – провідні викладачі юридичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка.

Посібник буде корисним, перш за все, для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти, що навчаються за спеціальностями «Право» та «Міжнародне право».

УДК

© Верес І.Я., Дубас В.В., Ласько І.М. та ін.,
2026

© Заг. редакція Бурдіна В.М., 2026

ISBN 978-617-8719-05-0

© ПрАТ «Артсервіс», 2026

Авторський колектив:

Верес Ірина Ярославівна – доцент, кандидат юридичних наук, доцентка кафедри цивільного права та процесу Львівського національного університету імені Івана Франка;

Дубас Вікторія Василівна – доцент, доктор філософії з права, доцентка кафедри конституційного права Львівського національного університету імені Івана Франка;

Ласько Ірина Михайлівна – доцент, кандидат юридичних наук, доцентка кафедри соціального права Львівського національного університету імені Івана Франка;

Лисик Володимир Михайлович – доцент, кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародного права Львівського національного університету імені Івана Франка;

Микієвич Михайло Миколайович – професор, доктор юридичних наук, завідувач кафедри європейського права факультету міжнародних відносин Львівського національного університету імені Івана Франка;

Піх Юрій Тарасович – доктор філософії в галузі права, заступник декана юридичного факультету, доцент кафедри кримінального процесу і криміналістики Львівського національного університету імені Івана Франка;

Утко-Масляник Юлія Мирославівна – кандидат юридичних наук, доцентка кафедри європейського права факультету міжнародних відносин Львівського національного університету імені Івана Франка;

Хлібороб Наталія Євгенівна – доцентка, кандидатка юридичних наук, доцентка кафедри адміністративного та фінансового права Львівського національного університету імені Івана Франка;

Чорненький Віталій Ігорович – доцент, кандидат юридичних наук, заступник декана юридичного факультету, доцент кафедри конституційного права Львівського національного університету імені Івана Франка;

Шуп'яна Мар'яна Юріївна – доцент, кандидат юридичних наук, доцентка кафедри кримінального права і кримінології Львівського національного університету імені Івана Франка.

Загальна редакція:

Бурдін Володимир Миколайович – професор, доктор юридичних наук, декан юридичного факультету, професор кафедри кримінального права і кримінології Львівського національного університету імені Івана Франка.

ЗМІСТ

ВСТУПНЕ СЛОВО	11
РОЗДІЛ 1. КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО УКРАЇНИ	12
Тема 1.1. Принципи конституційного статусу особи. Правові позиції Конституційного Суду України в цій сфері	12
Тема 1.2. Зміст, обсяг захисту та критерії обмеження права на свободу думки й слова, права на доступ до публічної інформації, права на захист персональних даних, свободи совісті та свободи пересування. Правові позиції Конституційного Суду України в цій сфері	12
Тема 1.3. Політичні права та участь громадян у вирішенні питань суспільного значення. Свобода мирних зібрань, свобода об'єднань: обсяг захисту та критерії обмеження. Рівність доступу громадян до публічної служби. Правові позиції Конституційного Суду України в цій сфері	21
Тема 1.4. Зміст конституційних гарантій прав і свобод людини. Правові позиції Конституційного Суду України в цій сфері	30
Тема 1.5. Конституційні обмеження у здійсненні конституційних прав та свобод людини в Україні. Допустимі критерії обмеження прав людини: значення принципу пропорційності. Правові позиції Конституційного Суду України в цій сфері	33
Тема 1.6. Місце конституційної скарги в механізмі захисту прав людини в Україні	35
Тема 1.7. Порядок звернення із конституційною скаргою до Конституційного Суду України. Особливості провадження у справах за конституційними скаргами в Конституційному Суді України	37
РОЗДІЛ 2. ОСНОВИ ПРАВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ (ЄС)	49
Тема 2.1. Право ЄС як правопорядок <i>suigeneris</i> . Верховенство і пряма дія права ЄС (справа <i>Costa v. ENEL</i> 1964 р. і справа <i>Van Gend & Loos</i> 1963 р.). Принцип субсидіарності і принцип пропорційності у праві ЄС. Копенгагенські і мадридські критерії для вступу в ЄС	49
Тема 2.2. Установчі договори ЄС і Хартія основоположних прав ЄС 2000 р. Правові акти ЄС (стаття 288 Договору про функціонування ЄС)	53
Тема 2.3. Порядок утворення і повноваження інституцій ЄС (Європейський Парламент, Європейська Рада, Рада ЄС, Європейська Комісія, Європейський центральний банк, Рахункова палата ЄС). Юрисдикція Суду Справедливості ЄС (Загального суду і Суду Справедливості)	56
Тема 2.4. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. Критерії прямої дії норм Угоди про асоціацію (рішення Верховного Суду у справі від 04 липня 2019 р. № 910/4947/18 (справа за позовом ТОВ «КАНЖУТ»). Застосування норм права ЄС у правопорядку України (Постанова Великої Палати Верховного Суду від 3 серпня 2022 р. у справі № 910/9627/20)	63

РОЗДІЛ 3. МІЖНАРОДНЕ ПУБЛІЧНЕ ПРАВО.**МІЖНАРОДНИЙ ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ 70**

Тема 3.1. Міжнародно-правові засади співробітництва України зі суб'єктами міжнародного права, включаючи питання визнання. Міжнародно-правові питання участі України в міжнародних організаціях	70
Тема 3.2. Порядок укладення, виконання та припинення дії міжнародних договорів України. Дія міжнародного права в національній правовій системі України	75
Тема 3.3. Міжнародно-правові підстави та засоби зміни державної території	79
Тема 3.4. Питання статусу та режиму морських просторів, зокрема участь України у міжнародних конвенційних механізмах. Міжнародно-правові засади статусу та режиму повітряних і космічних просторів, зокрема участь України у міжнародних конвенційних механізмах	81
Тема 3.5. Міжнародні зобов'язання України у сфері охорони навколишнього середовища	86
Тема 3.6. Правове регулювання застосування сили у міжнародних відносинах та системи колективної безпеки	89
Тема 3.7. Міжнародно-правові засоби вирішення спорів. Практика розгляду спорів за участі України у міжнародних судових установах	90
Тема 3.8. Міжнародно-правові стандарти захисту прав індивіда	95
Тема 3.9. Міжнародні зобов'язання України у сфері захисту прав людини та міжнародні механізми контролю за їх виконанням	98
Тема 3.10. Роль і значення (Європейської) Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року та практики Європейського суду з прав людини для правової системи України	101
Тема 3.11. Наслідки порушення міжнародно-правових зобов'язань у міжнародному праві	102

РОЗДІЛ 4. АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО УКРАЇНИ 105

Тема 4.1. Інструменти публічного адміністрування: нормативний акт, адміністративний акт, адміністративний договір	105
Тема 4.2. Принципи адміністративної процедури	107
Тема 4.3. Обмеження, що застосовують до публічних службовців з метою запобігання корупційним та пов'язаним з корупцією правопорушенням	111
Тема 4.4. Адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією	116
Тема 4.5. Види адміністративних стягнень та основні правила їх накладення	119
Тема 4.6. Проведення в справі про адміністративне правопорушення: принципи, стадії, акти, що складають на певних стадіях провадження	120

РОЗДІЛ 5. АДМІНІСТРАТИВНЕ СУДОЧИНСТВО В УКРАЇНІ	126
Тема 5.1. Офіційне з'ясування всіх обставин у справі як спеціальний принцип адміністративного судочинства	126
Тема 5.2. Предметна, інстанційна та територіальна юрисдикція адміністративних судів	127
Тема 5.3. Способи судового захисту прав, свобод, інтересів особи від порушень з боку суб'єкта владних повноважень	131
Тема 5.4. Види адміністративних справ та форми адміністративного судочинства, що їм відповідають	132
РОЗДІЛ 6. ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ	139
Тема 6.1. Правові наслідки недійсності правочинів	139
Тема 6.2. Особисті немайнові відносини у цивільному праві	145
Тема 6.3. Здійснення і захист права власності та інших речових прав ...	156
Тема 6.4. Правові наслідки порушення договірних зобов'язань	165
Тема 6.5. Деліктна відповідальність у цивільному праві	170
Тема 6.6. Зобов'язання щодо передачі майна у власність та у користування	182
Тема 6.7. Зобов'язання з набуття, збереження майна без достатньої правової підстави	199
Тема 6.8. Захист права інтелектуальної власності	205
Тема 6.9. Застосування норм спадкового права	215
РОЗДІЛ 7. ЦИВІЛЬНЕ ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ	231
Тема 7.1. Предметна, суб'єктна, інстанційна та територіальна цивільна юрисдикція	231
Тема 7.2. Належне представництво при захисті прав, свобод та інтересів у порядку цивільного судочинства	239
Тема 7.3. Позовне провадження: практичні проблеми розгляду і вирішення цивільних справ	245
Тема 7.4. Особливості розгляду цивільних справ у порядку окремого та наказного провадження	271
Тема 7.5. Перегляд судових рішень у цивільних справах	280
РОЗДІЛ 8. ТРУДОВЕ ПРАВО УКРАЇНИ	298
Тема 8.1. Зайнятість населення і працевлаштування	298
Тема 8.2. Трудовий договір та його види	300
Тема 8.3. Робочий час і час відпочинку	334
Тема 8.4. Оплата праці та її нормування. Гарантії та компенсації	349
Тема 8.5. Трудова дисципліна	358
Тема 8.6. Матеріальна відповідальність сторін трудового договору	360
Тема 8.7. Трудові спори	369

РОЗДІЛ 9. МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО 378

Тема 9.1. Колізійний метод регулювання відносин у міжнародному приватному праві. Застосування колізійних норм	378
Тема 9.2. Колізійні питання права власності	381
Тема 9.3. Питання спадкування у міжнародному приватному праві	382
Тема 9.4. Порядок укладення та розірвання транскордонних шлюбів. Правове регулювання майнових відносин подружжя, ускладнених іноземним елементом	383
Тема 9.5. Договірні зобов'язання у міжнародному приватному праві. Застосування «Правил ІНКОТЕРМС» в зовнішньоекономічних договорах	385
Тема 9.6. Деліктні зобов'язання в міжнародному приватному праві	388
Тема 9.7. Міжнародний цивільний процес	389
Тема 9.8. Міжнародний комерційний арбітраж та інші альтернативні способи вирішення спорів з іноземним елементом	391

РОЗДІЛ 10. КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ 394

Тема 10.1. Призначення покарання та застосування інших заходів кримінально-правового впливу	394
Тема 10.2. Злочини проти основ національної безпеки	403
Тема 10.3. Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи	408
Тема 10.4. Кримінальні правопорушення проти волі, честі та гідності особи	412
Тема 10.5. Кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканності особи	413
Тема 10.6. Кримінальні правопорушення проти власності	415
Тема 10.7. Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки	418
Тема 10.8. Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності	420
Тема 10.9. Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг	422
Тема 10.10. Кримінальні правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку	424

РОЗДІЛ 11. КРИМІНАЛЬНЕ ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ 428

Тема 11.1. Збирання, перевірка та оцінка доказів	428
Тема 11.2. Застосування заходів забезпечення кримінального провадження	431
Тема 11.3. Досудове розслідування у кримінальному процесі	442
Тема 11.4. Судове провадження у кримінальному процесі	458
Тема 11.5. Міжнародна правова допомога у кримінальному провадженні	466
Тема 11.6. Видача осіб, які вчинили правопорушення (екстрадиція)	470

РОЗДІЛ 12. МІЖНАРОДНЕ ГУМАНІТАРНЕ ПРАВО.

МІЖНАРОДНЕ КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО	474
Тема 12.1. Умови застосування норм міжнародного гуманітарного права. Поняття та види збройних конфліктів. Кваліфікація Офісом Прокурора Міжнародного кримінального суду збройного конфлікту, спричиненого агресією Російської Федерації проти України	474
Тема 12.2. Статус комбатантів, інших учасників збройного конфлікту та цивільних осіб у міжнародному гуманітарному праві	478
Тема 12.3. Міжнародна відповідальність за порушення міжнародного гуманітарного права	480
Тема 12.4. Універсальна юрисдикція держав щодо міжнародних злочинів у міжнародному праві. Юрисдикція України щодо міжнародних злочинів	481
Тема 12.5. Юрисдикція та процесуальні аспекти діяльності Міжнародного кримінального суду	483
Тема 12.6. Зобов'язання України щодо відповідальності за міжнародні злочини	485
Тема 12.7. Зобов'язання України щодо відповідальності за конвенційні злочини	486
РОЗДІЛ 13. ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА ТА ДИСЦИПЛІНАРНА	
ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПРАВНИКА	488
Тема 13.1. Незалежність, компетентність та безсторонність	488
Тема 13.2. Чесність та непідкупність. Вимоги щодо несумісності з іншими видами діяльності. Недопущення конфлікту інтересів	495
Тема 13.3. Відданість верховенству права та правам людини	502
Тема 13.4. Конфіденційність та збереження професійної таємниці	504
Тема 13.5. Етичні засади взаємовідносин між правниками. Реагування на неетичну поведінку колег	507
Тема 13.6. Дотримання високих етичних стандартів на робочому місці і поза ним, офлайн та онлайн	510
Тема 13.7. Дисциплінарна відповідальність судді, прокурора та адвоката. Підстави та порядок застосування дисциплінарних стягнень	511
ЗАВДАННЯ ЄДКІ ДЛЯ САМОПЕРЕВІРКИ	515

ОСОБЛИВИЙ QR-КОД:

РОЗДІЛ 1 КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО УКРАЇНИ

Тема 1.1. Принципи конституційного статусу особи. Правові позиції Конституційного Суду України в цій сфері

Принципи конституційного статусу особи – це вихідні засади, які визначають спрямованість правового регулювання статусу особи, на підставі яких визначають її місце й значення в державі та суспільстві, реалізуються права, свободи та обов'язки особи. Більшість таких засад закріплено в Конституції України (далі – Конституція), зокрема:

- принцип людиноцентризму й визнання людини найвищою цінністю; гуманістична спрямованість основ правового статусу особи;
- принцип належності прав і свобод людині від народження, їхня невідчужуваність і непорушність;
- принцип невичерпності прав;
- принцип гарантованості прав людини, неможливості їхнього скасування, недопущення звуження змісту й обсягу конституційних прав;
- принцип рівноправності й рівності перед законом та судом;
- принцип поєднання власних і суспільних інтересів тощо [1, с. 210].

Стаття 22 Конституції передбачає, що права і свободи людини та громадянина, закріплені цією Конституцією, не є вичерпними. Конституційні права і свободи гарантуються і не можуть бути скасовані. При прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод. За юридичною позицією Конституційного Суду, останній припис доцільно розуміти так, що при ухваленні нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих **конституційних** прав і свобод людини, якщо таке звуження призводить до порушення їх сутності [2].

За юридичною позицією Конституційного Суду України (далі – Конституційний Суд або Суд), зміст прав і свобод людини – це умови та засоби, які визначають матеріальні та духовні можливості людини, необхідні для задоволення потреб її існування і розвитку. Обсяг прав людини – це кількісні показники відповідних можливостей, які характеризують його множинність, величину, інтенсивність і ступінь прояву та виражені у певних одиницях виміру.

Звуження змісту прав і свобод означає зменшення ознак, змістовних характеристик можливостей людини, які відображаються відповідними правами та свободами, тобто якісних характеристик права. Звуження обсягу прав і свобод – це зменшення кола суб'єктів, розміру території, часу, розміру або кількості благ чи будь-яких інших кількісно вимірюваних показників використання прав і свобод, тобто їх кількісної характеристики [3]. Конституційний Суд також неодноразово зазначав у своїх рішеннях, що скасування конституційних прав і свобод – це їх офіційна (юридична або фактична) ліквідація; звуження змісту та обсягу прав і свобод є їх обмеженням [4].

Перелік матеріалів
для цієї теми, які
використані у тексті,
доступні за **QR-кодом № 1:**

Тема 1.2. Зміст, обсяг захисту та критерії обмеження права на свободу думки й слова, права на доступ до публічної інформації, права на захист персональних даних, свободи совісті та свободи пересування. Правові позиції Конституційного Суду України в цій сфері.

Право на свободу думки й слова. За статтею 34 Конституції, кожному гарантується право на свободу думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів

і переконань. Кожен має право вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб – на свій вибір.

Здійснення цих прав може бути обмежене законом в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадського порядку з метою запобігання заворушенням чи злочинам, для охорони здоров'я населення, для захисту репутації або прав інших людей, для запобігання розголошенню інформації, одержаної конфіденційно, або для підтримання авторитету та неупередженості правосуддя. Наведене свідчить, що право на свободу думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань не є абсолютним, а його здійснення може бути обмежене. Прикладом застосування такого обмеження є рішення Конституційного Суду від 16 липня 2019 року № 9-р/2019, в якому розглядалося питання конституційності Закону «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки».

З'ясовуючи легітимність мети Закону, Конституційний Суд наголосив на головних рисах ідеологічної основи комуністичного тоталітарного режиму і націонал-соціалістичного тоталітарного режиму та звернув увагу на основні результати їх державної політики як закономірні підсумки втілення відповідних ідеологічних постулатів у цілеспрямовану державну репресивну практику. За висновком Суду, засудження Законом нацистського режиму та комуністичного режиму і встановлення заборони на використання їхньої символіки обумовлені легітимною метою – не допустити повернення до тоталітарного минулого [1].

Варто звернути увагу, що, за висновком Конституційного Суду, свобода вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію та недоторканність особистого та сімейного життя перебувають у системному взаємозв'язку. Конституція передбачає як недопустимість порушення права людини на недоторканність особистого та сімейного життя, так і реалізацію особою права на вільне збирання, зберігання, використання і поширення інформації.

Парламентська Асамблея Ради Європи в Резолюції № 1165 зазначила, що право кожної людини на приватність і право на свободу вираження поглядів є основою демократичного суспільства; ці права не є абсолютними і не мають ієрархічного характеру, оскільки мають однакову цінність. Керуючись цим, право на приватність, закріплене у статті 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, повинне захищати приватне життя особи не лише від втручання влади, а й від подібних дій з боку інших осіб чи інститутів, зокрема засобів масової інформації.

Враховуючи ці стандарти, Конституційний Суд вказав, що Конституція передбачає вичерпні підстави можливого правомірного втручання в особисте та сімейне життя особи. Такими підставами є: згода особи на збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації стосовно неї, а також, у разі відсутності такої згоди, випадки, визначені законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини [2].

Право на доступ до публічної інформації. Публічна інформація – це відображена та задокументована будь-якими засобами та на будь-яких носіях інформація, що була отримана або створена в процесі виконання суб'єктами владних повноважень (далі – СВП) своїх обов'язків, передбачених чинним законодавством, або яка знаходиться у володінні СВП, інших розпорядників публічної інформації, до яких належать, зокрема:

- 1) юридичні особи, що фінансуються з державного, місцевих бюджетів, бюджету Автономної Республіки Крим (далі – АРК), – стосовно інформації щодо використання бюджетних коштів;
- 2) особи, якщо вони виконують делеговані повноваження СВП згідно із законом чи договором, включаючи надання освітніх, оздоровчих, соціальних або інших державних послуг, – стосовно інформації, пов'язаної з виконанням їхніх обов'язків;
- 3) суб'єкти господарювання, які займають домінуюче становище на ринку або наділені спеціальними чи виключними правами, або є природними монополіями, – стосовно інформації щодо умов постачання товарів, послуг та цін на них;

- 4) юридичні особи публічного права, державні/комунальні підприємства або державні/комунальні організації, що мають на меті одержання прибутку, господарські товариства, у статутному капіталі яких більше 50 % акцій (часток, паїв) прямо чи опосередковано належать державі та/або територіальній громаді, – щодо інформації про структуру, принципи формування та розмір оплати праці, винагороди, додаткового блага їх керівника, заступника керівника, особи, яка постійно або тимчасово обіймає посаду члена виконавчого органу чи входить до складу наглядової ради.

До розпорядників інформації, зобов'язаних оприлюднювати та надавати за запитами інформацію, прирівнюються суб'єкти господарювання, які володіють:

- 1) інформацією про стан довкілля;
- 2) інформацією про якість харчових продуктів і предметів побуту;
- 3) інформацією про аварії, катастрофи, небезпечні природні явища та інші надзвичайні події, що сталися або можуть статися і загрожують здоров'ю та безпеці громадян;
- 4) іншою інформацією, що становить суспільний інтерес.

Доступ до інформації забезпечується шляхом:

1) систематичного та оперативного оприлюднення інформації: в офіційних друкованих виданнях; на офіційних вебсайтах у мережі Інтернет; на єдиному державному вебпорталі відкритих даних; на інформаційних стендах; будь-яким іншим способом;

2) надання інформації за запитами на інформацію. Запит на інформацію – це прохання особи до розпорядника інформації надати публічну інформацію, що знаходиться у його володінні. Запитувач має право звернутися до розпорядника інформації із запитом на інформацію незалежно від того, стосується ця інформація його особисто чи ні, без пояснення причини подання запиту. Запит на інформацію має містити:

- 1) ім'я (найменування) запитувача, поштову адресу або адресу електронної пошти, а також номер засобу зв'язку, якщо такий є;
- 2) загальний опис інформації або вид, назву, реквізити чи зміст документа, щодо якого зроблено запит, якщо запитувачу це відомо;
- 3) підпис і дату за умови подання запиту в письмовій формі.

У судовій практиці значна увага приділена розмежуванню запитів на інформацію та звернень громадян, оскільки вони тісно пов'язані між собою. Велика Палата Верховного Суду з цього приводу зазначає, що у випадку запиту на інформацію йдеться про раніше створену інформацію, якою володіє розпорядник. Для відповіді на такий запит розпорядник інформації не повинен створювати нову інформацію, готувати аналітику, надавати роз'яснення тощо. Натомість для відповіді на звернення необхідно створити інформацію, крім випадків, коли розпорядник інформації не володіє запитуваною інформацією, але зобов'язаний нею володіти [3].

Якщо розпорядник публічної інформації отримав запит на інформацію, який за своїм змістом є зверненням у розумінні Закону «Про звернення громадян», розпорядник інформації повинен відмовити у задоволенні такого запиту через невідповідність його предмета вимогам закону. Водночас з урахуванням принципів добросовісності і розсудливості розглянути запит за Законом «Про звернення громадян». При цьому запитувача повинно бути повідомлено у п'ятиденний строк про те, що його запит на інформацію буде розглядатися як звернення.

У разі якщо запит на інформацію, за своїм змістом поєднує питання, які розглядаються у порядку звернень громадян, то такий «запит-звернення» повинен розглядатися у відповідних частинах у строк та порядок, передбачені відповідними законами. При цьому розпорядник у п'ятиденний строк повинен відповісти по суті запиту, а також повідомити запитувача, що решта питань розглядатимуться як звернення [19].

Розпорядник інформації має надати відповідь на запит на інформацію не пізніше 5 робочих днів з дня отримання запиту. Винятки становлять запити на інформацію, які стосуються інформації, необхідної для захисту життя чи свободи особи, щодо

стану довкілля, якості харчових продуктів і предметів побуту, аварій, катастроф, небезпечних природних явищ та інших надзвичайних подій, що сталися або можуть статись і загрожують безпеці громадян. У таких випадках відповідь має бути надана не пізніше 48 годин з дня отримання запиту. У разі якщо запит стосується надання великого обсягу інформації або потребує пошуку інформації серед значної кількості даних, розпорядник інформації може продовжити строк розгляду запиту до 20 робочих днів з обґрунтуванням такого продовження.

Інформація на запит надається безкоштовно. У разі якщо задоволення запиту на інформацію передбачає виготовлення копій документів обсягом більш як 10 сторінок, запитувач зобов'язаний відшкодувати фактичні витрати на копіювання та друк.

Інформацією з обмеженим доступом є:

конфіденційна інформація	таємна інформація	службова інформація
інформація, доступ до якої обмежено фізичною або юридичною особою, крім СВП, та яка може поширюватися у визначеному ними порядку за їхнім бажанням відповідно до передбачених ними умов	таємною визнається інформація, яка містить державну, професійну, банківську, розвідувальну таємницю, таємницю досудового розслідування та іншу передбачену законом таємницю	1) міститься в документах СВП, які становлять внутрішню службову кореспонденцію, доповідні записки, рекомендації, якщо вони пов'язані з розробкою напряму діяльності установи або здійсненням контрольних, наглядових функцій органами державної влади, процесом прийняття рішень і передують публічному обговоренню та/або прийняттю рішень; 2) зібрана в процесі оперативно-розшукової, контррозвідувальної діяльності, у сфері оборони країни, яку не віднесено до державної таємниці

Обмеження доступу до інформації відбувається відповідно до закону при дотриманні сукупності таких вимог:

- 1) виключно в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадського порядку з метою запобігання заворушенням чи кримінальним правопорушенням, для охорони здоров'я населення, для захисту репутації або прав інших людей, для запобігання розголошенню інформації, одержаної конфіденційно, або для підтримання авторитету і неупередженості правосуддя;
- 2) розголошення інформації може завдати істотної шкоди цим інтересам;
- 3) шкода від оприлюднення такої інформації переважає суспільний інтерес в її отриманні [4].

До інформації з обмеженим доступом не можуть бути віднесені такі відомості:

- 1) про стан довкілля, якість харчових продуктів і предметів побуту;
- 2) про аварії, катастрофи, небезпечні природні явища та інші надзвичайні ситуації, що сталися або можуть статись і загрожують безпеці людей;
- 3) про стан здоров'я населення, його життєвий рівень, включаючи харчування, одяг, житло, медичне обслуговування та соціальне забезпечення, а також про соціально-демографічні показники, стан правопорядку, освіти і культури населення;
- 4) про факти порушення прав і свобод людини, включаючи інформацію, що міститься в архівних документах колишніх радянських органів державної безпеки, пов'язаних з політичними репресіями, Голодомором 1932–1933 років в Україні та іншими злочинами, вчиненими особами, які брали участь або сприяли реалізації російської імперської політики, представниками комуністичного та/або націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів;

ЗАВДАННЯ У ФОРМАТІ ЄДКІ ДЛЯ САМОПЕРЕВІРКИ¹¹

ОСОБЛИВОСТІ ЗАВДАНЬ ЄДКІ З ПРАВА

На відміну від фахового іспиту з права (ЄФВВ), який складають під час вступу до магістратури, завдання ЄДКІ з права містять низку особливостей, зокрема: різні типи тестових завдань, прив'язка декількох завдань до ситуаційних задач («фабула», що містить опис фактичних обставин ситуацій) тощо.

Детальніше
про особливості
і специфікацію
завдань ЄДКІ див. **QR-код:**

БЛОК КЛАСТЕРНИХ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ¹²

ФАБУЛА №1

Фабула включає питання з наступних Розділів:

Адміністративне право України.

Адміністративне судочинство в Україні.

Міжнародне публічне право. Міжнародний захист прав людини.

У січні 2023 року Сорочинський Сергій почав отримувати пенсію. У лютому 2025 року пан Сергій виїхав на постійне проживання до Франції. 14 червні 2025 року управління Пенсійного фонду, виявивши, що особа більше не проживає в Україні, вирішило припинити виплати заявникові пенсії, починаючи з 1 червня 2025 року, на тій підставі, що він постійно проживає за кордоном.

У липні 2025 року Сорочинський Сергій звернувся до адвоката Александренка Антона, який до травня 2025 року працював службовою особою Пенсійного Фонду України. Тому, зважаючи на досвід Александренка Антона у роботі пенсійних органів, Сорочинський Сергій вирішив укласти з ним договір про надання професійної правничої допомоги для захисту своїх прав у пенсійній справі.

У серпні 2025 року адвокат Александренко Антон від імені Клієнта подав позов до суду про визнання дій Управління Пенсійного Фонду протиправними та зобов'язання відновити виплату пенсії, а також виплатити пенсію з часу припинення її виплати.

Суд першої інстанції у задоволенні позову відмовив, мотивуючи рішенням тим, що на підставі пункту 2 частини першої статті 49 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» виплата пенсії за рішенням територіальних органів Пенсійного фонду або за рішенням суду припиняється на весь час проживання пенсіонера за кордоном, якщо інше не передбачено міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України.

Суди апеляційної та касаційної інстанції залишили рішення суду першої інстанції без змін. Постанова суду касаційної інстанції набрала законної сили 12 травня 2026 року.

15 серпня 2026 року Сорочинський Сергій, від імені якого діє адвокат Александренко, подав заяву до Європейського суду з прав людини у зв'язку із порушенням Україною Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) та Протоколів до неї.

¹¹ Підготував Голев Олег Євгенійович - PhD, адвокат, асистент кафедри конституційного права Юридичного факультету Львівського національного університету ім. Івана Франка.

¹² Кросдисциплінарні фабули (описи фактичних обставин ситуації), що охоплюють не більше трьох галузей з наведеними до них тестовими завданнями.

- 1. Чи є заява Сорочинського Сергія до Європейського суду з прав людини прийнятною?**
 - А.** Ні, оскільки пройшло більше одного місяця від дати постановлення остаточного рішення на національному рівні.
 - Б.** Ні, оскільки пройшло більше двох місяців від дати постановлення остаточного рішення на національному рівні.
 - В.** Так, оскільки пройшло не більше чотирьох місяців від дати постановлення остаточного рішення на національному рівні.
 - Г.** Так, оскільки пройшло не більше шести місяців від дати постановлення остаточного рішення на національному рівні.

- 2. Чи мало місце порушення законодавства у сфері запобігання корупції адвокатом Александренком Антоном під час представництва інтересів Сорочинського Сергія?**
 - А.** Так, протягом двох років із дня припинення роботи у Пенсійному Фонді України йому заборонено представляти інтереси будь-якої особи у справах, у яких іншою стороною є Пенсійний Фонд України.
 - Б.** Так, оскільки протягом року з дня припинення роботи у Пенсійному Фонді України йому заборонено представляти інтереси будь-якої особи у справах, у яких іншою стороною є Пенсійний Фонд України.
 - В.** Ні, оскільки протягом року з дня припинення роботи у Пенсійному Фонді України йому заборонено представляти інтереси будь-якої особи у справах, у яких іншою стороною є Пенсійний Фонд України за винятком представництва інтересів громадян у сфері соціального захисту.
 - Г.** Ні, оскільки він припинив трудові відносини із Пенсійним Фондом до укладення договору про надання професійної правничої допомоги, а Конституція України гарантує свободу здійснення підприємницької діяльності та право на працю.

- 3. Європейський суд з прав людини у справі за заявою Сорочинського Сергія дійшов висновку про порушення Україною прав людини, гарантованих Конвенцією та Протоколами до неї. Суд також виявив системні проблеми та її першопричини. Оберіть заходи загального характеру, які може вживати Україна та які будуть спрямовані на усунення зазначеної в рішенні системної проблеми та її першопричини? (виберіть три правильні відповіді)**
 - А.** Відновити настільки, наскільки це можливо, попередній юридичний стан, який Заявник мав до порушення Конвенції.
 - Б.** Забезпечити юридичну експертизу законопроектів.
 - В.** Виплатити Заявнику справедливую компенсацію, визначену рішенням Суду.
 - Г.** Внести зміни до чинного законодавства та практики його застосування.
 - Д.** Повторно розглянути справу судом, включаючи відновлення провадження у справі.
 - Е.** Повторно розглянути Пенсійним Фондом питання про нарахування та виплату пенсії Заявнику.
 - Є.** Забезпечити професійну підготовку з питань вивчення Конвенції та практики Суду працівників, професійна діяльність яких пов'язана із правозастосуванням.

Перейти на сайт →